

Szőke Sándor

Biztonságos feladatteljesítés követelményei

A követelménymodul megnevezése:
Katonai alapfeladatok

A követelménymodul száma: 0789-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-008-50

A BIZTONSÁGOS FELADATTELJESÍTÉS KÖVETELMÉNYEI

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

A Magyar Honvédség egyik alakulatának fiatal tiszthelyettesei életük első harcászati gyakorlatukat hajtják végre egy arra kijelölt területen. Mielőtt a gyakorlatuk elkezdődne, a tábor parancsnoka által kijelölt szaktisztek rövid továbbképzésben részesítik a gyakorlaton résztvevő tiszthelyetteseket, és a gyakorlat során legfontosabb szabályokra hívják fel a figyelmüket.

Hogy melyek ezek a szabályok? Lássuk hát, ismerjük és tanuljuk meg őket!

Mielőtt továbbhaladnának a tananyag tanulmányozásában, kérem olvassák el a TANULÁSIRÁNYÍTÓ fejezetét!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A MUNKA ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM ALAPJAI

1. A munkavédelem fogalma, fő területei

A munkavédelem fogalmát a munkavédelemről szóló törvény határozza meg. A meghatározás magában foglalja a munkavédelem célját és igazodik a nemzetközileg elfogadott terminológiához és célkitűzésekhez.

Munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelményeknek és ezzel a munkabalesetek, a foglalkozási megbetegedések megelőzésének, elhárításának megvalósítását szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere és mindezek végrehajtása.

1. ábra. Csak biztonságosan, lényeg a munkavédelmi szabályok betartása

A munkavédelem két fő területe: a munkabiztonság és a foglalkozás-egészségügy.

1. A munkabiztonság feladata: a munkabalesetek megelőzése érdekében a munkahelyek, a technológiák, a munkaeszközök és védőrendszerek olyan kialakítása, olyan követelmények meghatározása és megvalósítása, amelyek kizárják, hogy a munkát végző ember a veszélyforrás hatókörébe kerüljön.
2. A foglalkozás-egészségügy feladata: a munkát végző ember egészségének védelme a munkahelyen, illetőleg a munka során fellépő ártalmakkal szemben.

A munkabiztonság tehát a munkabalesetek megelőzése, elhárítása, a foglalkozás-egészségügy pedig a foglalkozási megbetegedések megelőzése, a munkahelyi ártalmak megszüntetése érdekében kifejtett tevékenységet fogja át. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkahelyek kialakítása műszaki és egészségügyi eszközök, a munkavédelmi követelmények érvényesülése és érvényesítése jogi, szervezési eszközök és a munkavédelem intézményrendszere útján valósítható meg.

2. A munkavédelem jogforrása

A munkavédelmi feladatokat legmagasabb szinten az alkotmány határozza meg. Az alkotmány az alapvető jogok és kötelezettségek között rendelkezik úgy, hogy a Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez. A megvalósítás intézményei között első helyen jelöli meg a munkavédelmet.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény az alaptörvény rendelkezéseihez igazodva és azzal összhangban – állampolgárságtól, munkavégzés jogcímétől függetlenül – biztosítja a jogot a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez mindazok számára, akik Magyarország területén munkát végeznek. Meghatározza az állam, a munkáltató és a munkavállaló munkavédelmi feladatait, kötelezettségeit és jogait, továbbá a munkavédelmi követelmények és intézmények rendszerét, a munkavédelem hatósági felügyeletét, a munkavállalók munkavédelmi érdekképviselőjének intézményét és működését, valamint a Munkavédelmi Bizottság funkcióját és hatáskörét.

A katonák munkavédelemmel kapcsolatos feladatait, a munkavédelemmel kapcsolatos legfontosabb szabályokat a Honvédelmi Minisztérium által kiadott, Katonai Általános baleset-elhárító és egészségvédő szabályzat tartalmazza.

3. A munkáltató és a munkáltató legfontosabb jogai és kötelességei

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkafeltételek kialakítása és biztosítása a munkáltató kötelezettsége. A munkavédelemről szóló törvény ugyanakkor nagyfokú önállóságot biztosít a munkáltató számára azáltal, hogy a munkavédelmi követelmények – a jogszabályok és a szabványok keretei közötti – helyi megvalósításának módját előíró munkáltatói rendelkezéseket munkavédelmi szabálynak minősíti.

A munkáltató jogosult megkövetelni, hogy a munkavállaló:

- az általa előírt helyen és időben, munkára képes állapotban jelenjen meg;
- munkáját utasításai és a munkavédelmi szabályok szerint, elvárható szakértelemmel és gondossággal végezze;
- munkájával más személy egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.

A munkáltató legfontosabb kötelmei:

- a munkát a munkavédelmi követelmények figyelembevételével megszervezni és irányítani,
- a munkavállaló részére a szükséges utasításokat és tájékoztatást megadni;
- a munkakörülmények megfelelőségét rendszeresen ellenőrizni és meggyőződni a munkavédelmi szabályok ismeretéről és betartásáról;
- a munkavállaló részére a szükséges, a munkavédelmi előírásokat kielégítő munka és védőeszközöket biztosítani;
- a munkavállalót munkavédelmi oktatásban részesíteni;
- a munkavédelemmel kapcsolatos bejelentést, rendellenességet haladéktalanul kivizsgálni és a szükséges intézkedéseket megtenni és erről az érintetteket tájékoztatni;
- közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani.

A munkavállaló jogosult megkövetelni:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtését;
- a munkavégzéshez szükséges felszerelések, munka- és védőeszközök meglétét.

A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal saját, vagy mások életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

A munkavállaló kötelességei:

- biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban és a munkavédelmi előírások betartásával való munkavégzés (munkavégzésre alkalmas állapot, amikor a munkavállaló rendelkezik a tőle elvárható helyzetfelismerő képességgel és reflexszel, szakmai és munkavédelmi ismeretekkel és azokat alkalmazni tudja);
- a tőle elvárható módon meggyőződni a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról, azt rendeltetésszerűen és a munkáltató utasítása szerint használni, valamint a számára előírt karbantartási feladatokat elvégezni;
- az egyéni védőeszközt rendeltetésszerűen használni és a tőle elvárható módon tisztítani;
- munkaterületén a rendet, a fegyelmet és a tisztaságot megtartani;
- a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- a részére előírt előzetes és időszakos orvosi alkalmassági vizsgálaton részt venni;
- a veszélyt jelentő rendellenességet, üzemzavart tőle elvárható módon megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a munkahely vezetőjétől;
- balesetét, sérülését, rosszulletét azonnal jelenteni a munkáját irányító vezetőnek.

A munkavállaló köteles megtagadni a munkavégzést, illetve a munkáltató utasítását, ha annak teljesítésével más személy életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné (más személy, vagy személyek veszélyeztetése büntető jogszabályokba ütköző cselekmény). A munkavédelmi törvény nem határozza meg pontosan a közvetlen és súlyos veszélyeztetés fogalmát vagy esetkörét, de az előírt védőberendezések és egyéni védőeszközök hiányát vagy működésképtelenségét annak minősíti.

A munkáltató utasításának, illetőleg a munka elvégzésének jogszerű megtagadása (ha arra a munkavállaló a törvény erejénél fogva jogosult) nem mentesíti a munkavállalót az általános munkavégzési kötelezettség alól. Köteles munkavégzés céljából továbbra is a munkáltató rendelkezésére állni és a munkáltató jogszerű utasításait teljesíteni.

4. A baleseti veszélyforrások és azok megelőzésének módjai

Veszélyforrás: valamely konkrét meghatározott hatótényező, amely potenciálisan sérülést vagy halált okozhat, illetve ezek bekövetkezéséhez hozzájárulhat.

A balesetek kialakulásának befolyásoló tényezői:

- a felhasználó;
- a felhasználó által végzett tevékenység, a termék;

- a külső megjelenés befolyásoló hatása, fizikai tulajdonságok (szín, textúra, méret, alak) időbeni változásai (korrózió, kopás);
- a környezet;
- a fizikai környezet (munkafelület, akadályok, munkatér, hőmérséklet, zaj, világítás, időjárási körülmények);
- a szociális környezet (szervezeti tényezők, vezetés színvonala, munkamegosztás, családi háttér).

A biztonságot meghatározó emberi tényezők:

- az egyén érzékszervi és fizikai jellemzői (szenzomotoros készségek, testméretek, általános egészségi állapot);
- az egyén mentális jellemzői (gondolkodása, kockázatesztelése, személyiségvonásai);
- az egyén baleseti hajlama;
- az egyén időleges állapota (öltözet, aktuális mentális és fizikai állapot, pillanatnyi figyelmetlenség);
- emberi hibázás.

A balesetek megelőzésének egyik módja a már megtörtént esetek feldolgozása. Amennyiben a baleseteket megfelelő módszertani felkészültséggel és alaposággal elemezzük, nagyon sokat tanulhatunk.

Az alkalmazható módszerek és az ajánlott lépések:

- az események rekonstrukciója, helyszíni szemle, az érintettekkel folytatott interjú, stb. segítségével;
- az eseménysor, illetve a hozzájáruló oki tényezők azonosítása (p1. szakértői vélemények elemzése útján);
- megelőzési és áttervezési javaslatok kidolgozása.

5. A baleset, a munkabaleset fogalma

A baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri, külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést, vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetve halált okoz. Amennyiben sérülés nem következik be, akkor kvázi balesetről (majdnem balesetről) beszélünk.

A munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától, valamint a sérült (munkavállaló) közrehatásának mértékétől függetlenül. A hallgatókat a tanulmányokkal összefüggő gyakorlati foglalkozás során ért balesete szintén munkabaleset. Nem minősül munkabalesetnek a lakásról (szállásról) munkába, illetőleg a munkából lakásra (szállásra) menet közben bekövetkezett baleset, kivéve, ha az a munkáltató, vagy a munkáltató által bérelt járművel történik.

2. ábra. Katonai légitársasági munkabaleset

A szervezett munkavégzés során következik be a baleset, ha a sérült:

- munkaviszonyban, közszolgálati, illetve közalkalmazotti jogviszonyban; - szövetkezeti tagként munkaviszony jellegű jogviszonyban; - tanulói, hallgatói jogviszonyban gyakorlati képzés keretében; - büntetés-végrehajtási jogviszonyban; közigazgatási határozat alapján;
- fegyveres erők, testületek hivatásos állami és önkormányzati tűzoltóság, vagy más rendészeti szervek tagjaként szolgálati viszonyban; a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka keretében végezte munkáját.

Munkabaleset esetén:

- intézkedni kell a sérült(-ek) egészségügyi, orvosi ellátásáról;
- értesíteni kell a munkahelyi vezetőt;
- a kivizsgálás érdekében, gondoskodni kell a baleset helyszínének biztosításáról, változatlan állapotú megőrzéséről.

A munkáltatónak a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása során az alábbi adatokat kell rögzítenie:

- a sérült (megbetegedett) személyes adatait (név, születési hely és időpont, anyja neve);
- a sérült munkakörét;
- a sérülés időpontját;
- a baleset, sérülés helyszínét, jellegét;
- a sérült ellátására tett intézkedést;
- annak a tényét, hogy a sérült folytatta-e a munkát.

A kivizsgálás során nyert adatokat, tényeket a „Munkabaleseti jegyzőkönyv”-ben kell rögzíteni. Ha a sérült állapota, vagy a baleset jellege miatt a vizsgálatot az adatszolgáltatás időpontjáig nem lehet lefolytatni, akkor azt a jegyzőkönyvben meg kell indokolni. Több sérült esetén a jegyzőkönyvet minden sérültről külön-külön kell kiállítani.

A munkáltató köteles a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap 8. napjáig megküldeni a jegyzőkönyvet:

- a sérültnek, halála esetén közvetlen hozzátartozójának;
- a halált, illetve a 3 napot meghaladó munkaképtelenséget okozó munkabalesetről a megyei (fővárosi) Munkabiztonsági és Munkaügyi Felügyelőség, illetve a Magyar Bányászati Hivatal (MBH) baleset helyszíne szerint illetékes területi szervének;
- külföldi kiküldetés, külszolgálat esetén a magyarországi székhelyű munkáltató magyar munkavállalójának;
- a társadalombiztosítási kifizető helynek, ennek hiányában az illetékes egészségbiztosítási pénztárnak.

Az a munkáltató köteles a munkabaleset kivizsgálására, bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó előírásokat teljesíteni, amely a sérültet szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatja. Ha a baleset a tanulót a szakképesítése megszerzéséhez szükséges gyakorlati képzés során nem a nevelési, oktatási intézményben éri, munkáltatón az őt foglalkoztatót kell érteni. Ettől az intézmény és a foglalkoztató eltérhet. A foglalkoztató munkáltató minden munkabaleset esetén köteles erről a nevelési, oktatási intézményt értesíteni és annak kivizsgálásában a részvételét biztosítani.

A munkabaleset és a foglalkozási megbetegedés kivizsgálása során fel kell tárni a kiváltó és a közreható tárgyi, szervezési és személyi okokat, és ennek alapján intézkedéseket kell tenni a további munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések megelőzésére.

6. A munkabaleseti jegyzőkönyv

A munkabaleseti jegyzőkönyvben szereplő adatok:

- területi kód;
- statisztikai számjel;
- a sérült neve, születési helye és időpontja, neme, állandó lakhelye, munkaköre;
- a baleset időpontja, előzményei és részletes leírása;
- a baleseti sérülés, mérgezés és külső okok következményei; – a baleset súlyossága;
- a védő- és jelzőberendezések, egyéni védőeszközök alkalmassága;
- milyen intézkedés szükséges a hasonló balesetek megelőzéséhez;
- a munkavédelmi képviselő részvétele a kivizsgálásban, észrevételei, egyéb észrevételek, megjegyzések;
- az adatszolgáltatás jellege;
- a munkáltató aláírása.

7. A környezetvédelem fogalma, területei

A környezetvédelem fogalma

A földön zajló globális változások, a déli félgömb túlnépesedése és az északi félgömb túlfogyasztása az ember környezetéhez való viszonyában olyan kérdéseket vet fel, amelyekre megfelelő válaszokat kell adnunk. Ezeket a válaszokat a környezetvédelem igyekszik megtalálni olyan céltudatos, intézményesített emberi tevékenységekkel, melyek célja a bioszféra létének (beleértve magát az emberi fajt is) és egészséges fejlődésének megőrzése. Mivel a környezeti alapprobléma a népesedési folyamatban, a gazdasági és a fogyasztási tevékenységben gyökerezik, a megoldást is itt kell keresnünk.

3. ábra. Földünk életben maradása a környezetvédelmen nyugszik

A környezetvédelem olyan társadalmi tevékenységi rendszer, amelynek célja a bioszféra létének (beleértve magát az embert, mint biológiai fajt is) és egészséges fejlődésének megőrzése oly módon, hogy környezetünket (és magát az embert is) megóvjuk mindenfajta emberi tevékenység nem szándékolt szennyező és pusztító hatásától.

Mesterséges környezetünket úgy alakítjuk, hogy az a természeti környezettel harmóniában legyen, bármiféle emberi tevékenység, ezen belül kiemelten a gazdasági tevékenység végzése során tekintettel vagyunk az élő rendszerek és az egyes élőlények tűrőképességére, és a tűrési határokat tevékenységünk során nem lépjük túl. Ahhoz, hogy e célokat elérjük, a társadalom életének szinte minden területére kiterjedő összehangolt cselekvésre van szükség.

A környezetvédelem területei

A környezetvédelmi cselekvések legfontosabb színtere a gazdaság. Mivel a legtöbb szennyező és pusztító hatás a gazdasági tevékenységből származik, így a megoldás is itt keresendő. Bár a környezetvédelmi tevékenységek kulcsterülete a gazdaság, azért mégsem csak a gazdaság az egyedüli meghatározó terület a környezetvédelemben. Meg kell említeni, hogy a tudományoknak nagy szerepe van a környezetvédelemben. Mélyreható tudományos kutatások nélkül nem lehet hatékony a környezetvédelem.

Legalább ilyen fontos a környezetvédelmi oktatás–nevelés, a környezetvédő tudat kialakítása a társadalom minél szélesebb rétegeiben, hisz a belső készítés a környezet–védő tevékenységre hatékonyabb a külső kényszernél.

4. ábra. : Környezetvédelem a hadszíntéren?

Mindezek ellenére napjainkban sajnos még mindig nagy szükség van a környezet–védelem kényszerítő eszközeire: a törvényre, a jogszabályokra, amelyek megszegése szankciókat von maga után. A környezetvédelmi pártok, csoportok szerveződése, ezek tevékenysége a környezetvédelem társadalmi rendszerének ugyanúgy része, mint a környezetvédelem hivatalos irányító szerveinek, intézményeinek működése, tevékenysége. A környezetvédelem hatékonysága nagyban függ attól, hogy ezek a szervezetek mennyire tudnak együtt működni, milyen mértékben erősítik vagy gyengítik egymást.

A KATONAI KÖZLEKEDÉS, SZÁLLÍTÁS, ANYAGMOZGATÁS BIZTONSÁGI ELŐÍRÁSAI

1. A katonai közlekedés, szállítás, anyagmozgatás általános előírásai

A szállítási, az anyagmozgatási feladatokat úgy kell tervezni, hogy a közlekedés rendjére vonatkozó előírások, valamint a biztonsági rendszabályok a feladatvégzés minden szakaszában betarthatók legyenek.

A szállítás, anyagmozgatás megkezdése előtt a feladatot végrehajtó személyi állomány részére oktatást kell tartani a végzendő feladatokról, a biztonsági rendszabályokról.

Szállítani, anyagokat mozgatni csak a szállítandó anyag tulajdonságainak, alakjának, formájának megfelelő, arra alkalmas eszközzel szabad úgy, hogy az senkit ne veszélyeztessen.

A terhet a rakfelületen úgy kell elhelyezni, hogy az mozgatás közben libbenés, leesés, vagy elszóródás, elfolyás ellen biztosítva legyen. Poros, ömlesztett anyagoknál takaróponyvát kell alkalmazni.

A rakomány rögzítését, elszóródás elleni biztosítását a gépjármű vezetője, az anyagmozgató eszköz kezelője elindulás előtt köteles ellenőrizni. Ha menet közben a rakomány elmozdul, illetve szóródni kezd, meg kell állni, továbbindulni csak a biztonságos rögzítés elvégzése után szabad.

Személyszállításra igénybe vett eszközön a szállítható létszámnak megfelelő mennyiségű és használható állapotú gyógy- és kötszer, valamint mentőfelszerelést kell tartani.

A személyi állomány csoportos szállításának végrehajtására kijelölt parancsnok ellenőrizze az utazás biztonsági feltételeit és az alárendeltekkel tartassa be a vonatkozó előírásokat.

A személyi állomány csak erre a célra, az előírásoknak megfelelően berendezett járművön utazhatnak.

Az utazás során tilos:

- mozgó járműre fel- vagy arról leugrani,
- megállás előtt az ajtót kinyitni,
- a járműnek utazásra ki nem jelölt részén utazni,
- gépjárművel történő közlekedés vagy rakodás esetén gyűrűt viselni.

Munkahelyeken objektumon vagy üzemben belül a feladatok végrehajtásának zavartalanságát, a balesetmentes tevékenységet biztosító, a KRESZ előírásain alapuló közlekedési rendet és feltételeket kell helyi intézkedéssel kialakítani.

Objektum vagy üzem területén a következő sebességkorlátozásokat kell betartani:

- raktárakban, műhelyekben, épületek által övezett keskeny utakon, kapukon, zsilipeken történő ki- és beléptetéskor 5 km/h,
- épületek által övezett, két gépjármű számára elegendően széles, jó utakon 10 km/h,
- be nem épített szabad területeken 15 km/h,
- közútszerűen kiépített utakon, ha a gyalogosok számára külön járdát építettek ki, 20 km/h.

2. Személy- és anyagszállítás gépjárművel

Személyszállításra csak olyan jármű vehető igénybe, amelyen személyszállításra alkalmas helyet alakítottak ki.

A személyszállításra kijelölt gépjármű forgalmi engedélyén, igazolólapján fel kell tüntetni a szállítható személyek számát, amit túllépni nem szabad. Csak ülőhellyel rendelkező járműveken személyeket állva szállítani tilos!

Személyszállításra kijelölt gépjármű vezetőfülkéjében, vagy olyan teherszállító eszközön, amelyen személyszállítás is engedélyezett, feltűnő helyen kell kifüggeszteni a járműtípusra engedélyezett sebességet és a szállítható személyek számát, a hordképességet. Katonai szállítóeszköz vezetőjét a terhelhetőségről ki kell oktatni.

5. ábra. Katonai közúti szállítás

Gépjárműveken személyeket és rakományt együtt úgy szabad szállítani, ha a kísérő személyek részére biztonságos ülőhely van kialakítva és a rakományt elmozdulás vagy eldőlés ellen megfelelően rögzítették.

Harcjárművet tilos rendeltetéstől eltérő személyszállítási feladatokra igénybe venni.

A személyszállításra kijelölt tehergépjárművet fel kell szerelni megfelelően rögzített és biztonságos ülőhelyekkel, mind a négy oldalon rögzített, biztosított oldalmagasítókkal, fellépő hágcsoval, és olyan jelző (csengő) berendezéssel, amellyel a vezetőfülkébe jelzést lehet leadni.

Útba indítás előtt minden alkalommal fel kell készíteni a gépjármű-parancsnokokat és gépjármű vezetőket köteleik és adott feladataik biztonságos ellátására, megkülönböztetett figyelmet fordítva az adott út- és időjárási viszonyokra, a vasúti átjárókon való biztonságos átkelésre.

Gépjármű-parancsnoki feladattal olyan személy bízható meg, aki rendelkezik érvényes gépkocsi-parancsnoki igazolvánnyal, jól tudja alkalmazni a közúti közlekedés és a vonatkozó szabályzat előírásait, legalább térkép, menetvázlat szerint ismeri a szállítási útvonalat és azon jól eligazodik, képes biztosítani az utazási fegyelmet.

Gépjárműre való fel- vagy arról leszállás csak a gépjármű-parancsnok parancsára, illetve engedélyével történhet.

Személyszállító járművet fokozott felelősséggel, mindenkor a legnagyobb figyelemmel, az érvényben lévő közlekedési szabályok betartásával úgy kell vezetni, hogy az a személyi biztonságot ne veszélyeztesse.

3. Személy- és anyagszállítás vasúti járművel

Csapatok vasúti szállításának megszervezése során gondoskodni kell arról, hogy a szállításban résztvevő minden katona megismerje a reá vonatkozó előírásokat.

A ki- és berakodást körültekintően, a szabályzatokban előírt módon kell végrehajtani és ehhez alkalmazni kell a megfelelő szerszámokat és védőeszközöket.

Vasúti szerelvényekre le- és felszállni csak akkor lehet, ha azt a szállítmányparancsnok engedélyezte.

6. ábra. Katonai vasúti szállítás

Vasúti szállítás és rakodás közben a villamos vontatási felső vezetéket 2 méternél jobban megközelíteni tilos.

Éjszakai rakodásnál gondoskodni kell a rakodó és a rakfelület megfelelő megvilágításáról.

A ki- és berakodás alatt a személyi állománynak tilos:

- pórekocsira felrakott jármű között áthaladni, vagy ott tartózkodni,
- a vasúti kocsi 3 m-es körzetén belül tartózkodni,
- a rakodón a járművek haladási útvonalában, vagy annak közvetlen környezetében tartózkodni,
- olyan fényforrást vagy jelzést alkalmazni, amely a vasúti közlekedést megzavarhatja,
- a járművek fel- és lejárásakor azokon a vezetőkívül másnak tartózkodni,
- vasúti kocsin lévő technikai eszköz rögzítését a vonat mozgása közben megbontani,
- a mozgó vonat előtt a síneken áthaladni,
- a mozgó kocsiból bármilyen tárgyat kidobni, kinyújtani.

4. Személy- és anyagszállítás vízi járművel

Vízi átkelésnél és vízi szállításnál a vízi jármű parancsnokának és beosztott állományának a szakutasítások szerint kell eljárnia, betartva a vízi átkelésre vonatkozó biztonsági előírásokat.

Vízi szállítás esetén a be- és kihajózás zárt rendben történjen. A járódeszkán ügyelni kell a torlódás elkerülésére.

7. ábra. Katonai vízi teherszállítás

A vízi jármű parancsnoka:

- ismerje járműve sajátosságait, a szabad vizek veszélyeit, a hajóutak, vízi akadályok, kikötőhelyek jelzéseit,
- gondoskodjon az egyensúly megtartásáról, hogy a járművet ne terheljék túl,
- gondoskodjon a vízi jármű megterhelésének egyenletes elosztásáról, az előírt mennyiségű és üzembiztos menetfelszerelésről,
- jelölje ki a szállítandó személyek helyét.

A szállított személyek a helyeiket önkényesen nem hagyhatják el.

Ladikkal történő átkelésnél ügyelni kell arra, hogy a jármű mozgatásával, kikötésével ne akadályozza a géperejű vízi járműveket. Kikötni csak álló hajóhoz és a pontonok ármenti oldalához szabad.

5. Személy- és anyagszállítás légi járművel

Utasszállító repülőgépet, helikoptert a parancsnok engedélye nélkül, továbbá működő hajtóművű repülőgépet, le nem állt forgószárnyú helikoptert 20 m-en belül megközelíteni tilos! Ez alól kivételt képez a műszaki kiszolgálást végző műszaki személyzet.

Deszant feljáróval rendelkező teherszállító repülőgépen a gép személyzete, a kiszolgálást végző műszaki állomány, valamint az e célból kiképzett deszant állomány a repülőgépet hátulról megközelítve akkor is be-, illetve kiszállhat ha a hajtóművek földi alapjázatú üzemmódban működnek.

8. ábra Katonai légi logisztikai ellátás.

A szállított állomány beszállását követően a hajtóművek indításától az utazómagasság elérésig, továbbá a leszálláshoz való süllyedés megkezdésétől a hajtóművek kikapcsolásáig a biztonsági övet kikapcsolni, az ülőhelyet elhagyni tilos!

6. Az anyagmozgatás szabályai

Anyagmozgató- és emelő berendezéseket, darukat a vonatkozó munkavédelmi előírások szerint kell kezelni és üzemeltetni.

Anyagmozgató-, emelő berendezésen, tehermegfogó elemeken a megengedett maximális terhelhetőséget jól láthatóan, időtállóan fel kell tüntetni. A megengedett terhelést túllépni tilos!

Emelő berendezések kezelését, teherkötözést a berendezés jellegének megfelelően kiképzett, vizsgázott személyek végezhetik.

Az emelő berendezések, kötöző és tehermegfogó elemek okmányait az üzemeltetés egész ideje alatt meg kell őrizni, és előírás szerint vezetni.

Az emelőberendezések, kötöző és tehermegfogó elemek időszakos műszaki ellenőrzéseit, teherpróbáit a szakutasításokban előírtak szerint kell végrehajtani és okmányolni.

A megemelt terhet emberek fölé vinni, illetve függő teher alatt személyeknek tartózkodni tilos! Ha a megemelt terhen, vagy alatta munkát kell végezni, akkor azt csak a teher biztonságos alátámasztása után végezhető el.

Anyagmozgató eszközön, emelőberendezéseken személyt szállítani tilos!

Kézi anyagmozgató eszközzel csak az dolgozhat, akit a biztonságos kezelésre kioktattak. Gépi meghajtású anyagmozgató, szállító eszközök, berendezések beosztott kezelőjének a kezelésre érvényes vizsgabizonyítvánnyal kell rendelkeznie.

A rakodási, szállítási feladatokat végző állomány nem viselhet olyan ruházatot, illetve tárgyat amely beakadása balesetet idézhet elő.

TŰZ ÉS ROBBANÁSVESZÉLYES ANYAGOK, LŐSZEREK ÉS PIROTECHNIKAI ESZKÖZÖK TÁROLÁSÁNAK, SZÁLLÍTÁSÁNAK, KEZELÉSÉNEK BIZTONSÁGI ELŐÍRÁSAI

1. A tűz és robbanásveszélyes anyagok, lőszer és pirotechnikai eszközök tárolásának, szállításának és kezelésének alapszabályai

A tűz- és robbanásveszélyes anyagokat, műszaki harcanyagokat, lőszeret, pirotechnikai anyagokat tárolás és szállítás közben megbízhatóan és folyamatosan őrizni kell.

A lakosság, az őrzést ellátó és a raktárakban tárolt anyagok biztosítása érdekében, meg kell határozni a raktárak tiltott övezeteit és környezeteit.

A tűz- és robbanásveszélyes anyagok, harcanyagok, lőszer, pirotechnikai anyagok tárolása során be kell tartani a szakutasításokban rögzített együtt tárolási szabályokat. Az együtt nem tárolható lőszerket, pirotechnikai és robbanóanyagokat, valamint tűzveszélyes anyagokat együttesen szállítani tilos!

Tűz- és robbanásveszélyes anyagokat, műszaki harcanyagokat, lőszerket, pirotechnikai anyagokat tárolni csak az arra rendszeresített tároló eszközökben, kifogástalan csomagolásban és e célra berendezett raktárakban, tároló helyeken szabad. Ezekben a tároló helyeken öngyulladásra hajlamos anyagokat még átmenetileg sem szabad tárolni.

A tároló helyeken a tároláshoz, tűzoltáshoz szükséges anyagokon kívül más anyagot tárolni tilos!

9. ábra. Lőszer

A lőszer és műszaki harcanyagtároló ládákat fedeleikkel felfelé, sorozatonként csoportosítva, oszlopokra kell rakni. Az alsó sorban lévő ládákat műanyag alátétekre, vagy ászokfára kell helyezni úgy, hogy az alátétek, ászokfák ne nyúljanak ki a közlekedő utakra.

A lőszeres ládákat úgy kell – a megengedhető magasságig – oszlopba rakni, hogy szilárdan álljanak. A hadi használható lőszerrel együtt letiltott, sérült, vagy egyéb okból alkalmatlan lőszer tárolni tilos.

A raktárak egész területét, a földgátakat száraz gáztól, falevelektől és minden egyéb szeméttől tisztán kell tartani.

A robbanóanyag és lőszerraktárak területére belépők a náluk lévő gyújtó vagy szikrát adó eszközöket kötelesek az őrszobán leadni.

Lőszer és robbanóanyag, üzemanyagraktárak egész technikai területén dohányozni, tüzet gyújtani, nyílt lángot használni tilos! A tiltást a megfelelő helyen szabványos méretű és kialakítású táblákon kell jelezni.

Tábori üzemanyagraktárak telepítésekor:

- Az üzemanyagraktárt az egyéb raktáraktól legalább 80 m-re kell elhelyezni,
- A raktár területén belül az egyes tároló-, lefejtő-, és töltőhelyek között legalább 10 m-es távolság legyen,
- A tartályokat és szállítóedényes tároló csoportokat védőgödörbe kell telepíteni.

2. A szállítás alapszabályai

Robbanóanyagot és lőszert csak megfelelően előkészített, kifogástalan műszaki állapotú, a norma szerinti tűzoltó készülékkel ellátott gépjárművön szabad szállítani. A gépjárművet el kell látni az előírt biztonsági jelzésekkel.

Szállítás és rakodás közben tilos:

- Dohányozni és nyílt lángot használni,
- A megrakott ládákat forgatni, dobálni, a kipufogócső közelébe vinni,
- A gépjárművel nyílt tüzet megközelíteni.

Dohányozni csak a műszaki pihenők alatt, a szállítmány-parancsnok által kijelölt helyen, a gépjárművektől legalább 25 m-re szabad.

Éjszakai rakodás esetén a berakodó, illetve a kirakodó helyeket meg kell világítani. A járművek lámpáin kívül, csak a zárt, akkumulátoros lámpa vagy világító kocsik használható.

A szállítást végző gépjárműveknek kerülni kell a lakott helyek nagy forgalmú utcáit és a körforgalmat. Az oszlop lakott helyen „A” vagy „B” tűzvesélyességi osztályba sorolt létesítmény mellett nem állhat meg.

Ha a gépjárművek egyikén tűz keletkezik, a járművet ki kell sorolni az út jobb oldalára. A szállított anyagot a járműről lerakva biztonságos helyre kell szállítani.

Ha a szállítás vasúti járművön történik:

- A ponyvákat közvetlenül a lekötött rakományra kell erősíteni,
- Lehetőleg fék nélküli vasúti kocsira kell rakodni,
- A kocsik málhaterén üzemanyagot nem szabad elhelyezni,
- Csak akkumulátoros, teleskopos világítóeszköz használható.

A tartályokat a töltőnyílásokon keresztül csak zárt rendszerben, tömlő segítségével szabad tölteni.

Minden üzemanyagot szállító járművet el kell látni a norma szerinti tűzoltó készülékkel, a jármű mindkét oldalán és hátoldalán „TŰZVESZÉLYES” felirattal, és a megfelelő ADR bárcákkal.

3. Kezelés és felhasználás alapszabályai

Robbanásveszélyes anyagokat csak olyan személyek kezelhetnek, akik ismerik azok alkalmazási módját, a karbantartás és a tárolás, valamint az ellenőrző vizsgálat és a javítás biztonságos feltételeit. Különösen veszélyes, ritkán előforduló munkák megkezdése előtt, esetenként is kell oktatást és ismeretellenőrzést tartani.

Rendkívül érzékeny robbanóanyagokkal csak olyan személyek dolgozhatnak, akiket erre szakmailag alkalmasnak találtak.

Robbanóanyag kezeléséhez mindig a tevékenységnek megfelelő ruházatot, védőruhát, cipőt kell biztosítani. Ahol ezt a technológiai utasítás előírja, nem szabad elektrosztatikusan feltöltődő anyagból készült alsó és felső ruhaneműt, vasalt, illetve villamos szempontból szigetelő talpú lábbelit viselni.

Robbanóanyaggal végzett munka megkezdése előtt lehetőleg minden résztvevő személyen megfelelő műszerrel ellenőrizni kell az eredő szigetelési ellenállást. Az egyedi ellenőrzés minden olyan helyen kötelező, ahol a hatékony helyi ellenőrzés más módon nincs biztosítva. A munkát legkorábban 10 perccel az előírt munkaruhába való átöltözés után szabad megkezdeni.

A technológiai folyamatot úgy kell kialakítani, hogy az eszköz és a személyek indukciós feltöltődése a veszélyes szint alatt maradjon.

A tűz- és robbanásveszélyes anyagokat felhasználásuk előtt szemrevételezéssel ellenőrizni kell. Nem megfelelő anyagot felhasználni tilos!

A robbanóanyagok felhasználása során gondoskodni kell arról, hogy a robbanás szeizmikus és repeszhatása, valamint légnyomása személyeket és létesítményeket ne veszélyeztessen.

A TŰZOLTÁS ESZKÖZEI ÉS MÓDSZEREI

1. Tűzvédelmi alapfogalmak

A tűz (tűzeset) az az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz. A köznapi szóhasználatban a jelentős hőtermeléssel, illetve hőmérsékletemelkedéssel és lángjelenséggel, illetve parázslással (izzással) járó égést nevezzük tűznek. A tűz fogalmával kapcsolatban lényegesek a következő fogalmak is:

- a láng az égés azon zónája, amelyben a gáz-, illetve gőzfázisú anyagok fénykibocsátás közben elégnak,
- a parázslás (izzás) a szilárd anyagok láng nélküli hő- és fénykibocsátással járó égése,

- a hamvadás (lappangó égés) az anyagok látható fény kibocsátása nélküli, általában füstképződéssel és enyhe hőfejlődéssel járó lassú égése,
- a pirolízis (hőbontás) során az anyag magas (600 °C feletti) hőmérséklet hatására bekövetkező, oxidáció nélküli, irreverzibilis kémiai bomlása zajlik le,
- az elszenesedés (karbonizáció) széntartalmú maradék képződése égés, tökéletlen égés, illetve pirolízis folyamán,
- a perzselődés az anyagfelület korlátozott elszenesedésével járó módosulása.
- veszélyességi övezet: a helyiségben vagy a szabad téren levő anyagnak, gépnek, berendezésnek tűzvédelmi szempontból önállóan értékelendő környezete, térrésze, amelynek kiterjedését
- robbanásveszélyes állapot: az „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó anyag olyan mennyiségben való jelenléte, valamint előfordulási módja, állapota, amely esetén az égés, robbanás feltételei közül legalább még az oxigénkoncentráció vagy a gyújtási energia adott,
- hatékony szellőztetés: ahol az adott térben a szellőzés biztosítja, hogy az éghető gázok, gőzök, porok koncentrációja ne érje el az alsó robbanási határérték (ARH) 20%-át.
- gyújtogatás olyan tűz szándékos létrehozása, amelyik a keletkezése után nem áll irányítás, illetve ellenőrzés alatt.
- véletlen tűz akkor jöhet (jön, illetve jött) létre, ha az ember cselekvése során gondatlanul jár(t) el (pl. ágyban dohányzó ember elaludt és emiatt keletkezett tűz az égő cigarettától),
- az öngyulladás bizonyos anyagok (pl. szénpor) meghatározott körülmények közötti, ön(fel)melegedés hatására bekövetkező meggyulladás,
- robbanás az anyag olyan állapotváltozása, illetve átalakulása, amit energiájának az eredeti anyag vagy a belőle keletkezett termékek és a környező közeg kompressziós és mozgási energiává történő igen gyors átalakulása kísér.
- fizikai robbanás, amikor a robbanást nem kíséri égés, de hatására és/vagy azt követően tűz, illetve kémiai robbanás bekövetkezhet (pl. a PB-gáz palack erős sugárzó hő hatására bekövetkező felrobbanása, amit a gáz meggyulladás, illetve robbanása követhet),
- kémiai robbanás esetén jelentős turbulenciával járó, néhányszor 10 m/s-tól néhányszor 100 m/s lineáris égési sebességű gyors égés zajlik le; sajátos változataként kezelhető a porrobbanás, ami éghető por meghatározott feltételek teljesülése esetén bekövetkező robbanása.

10. ábra A tűz.

Az eddigiek alapján a tűzvédelem célja az emberek életének, testi épségének és egészségének, valamint a természetes és mesterséges javaknak, vagyontárgyaknak a védelme mindazon veszélyektől, amelyek

- a nem szándékos tüzek, illetve kémiai robbanások miatt,
- a szándékos és irányított tűzzel (tehát a tüzeléssel) kapcsolatos (üzem)zavarok és/vagy meghibásodások miatt,
- a szándékos, de nem irányított tüzek (a gyújtogatás) miatt jelentkez(het)nek.

A célok elérése érdekében szükséges és lehetséges feladatok a következő részterületekre csoportosíthatók:

Megelőző tűzvédelem (tűzmegelőzés):

- a tűz keletkezési lehetőségeinek megelőzése (vagyis az égés legalább egy szükséges feltételének kizárása) a létesítés és a használat során,
- a keletkezett tűz másik tűzszakasz(ok)ra való tovább-, illetve áttérjedésének előírt időtartamig történő megakadályozása (tűzgátlás),
- a mentő tűzvédelem alapvető feltételeinek a létesítés és a használat során történő biztosítása,
- mentő tűzvédelem (tűzoltás): a keletkezett (tehát meglévő) tűz lehetséges káros hatásainak megelőzése, vagy legalább csökkentése; ezen belül
- a veszélyeztetett személyek mentése (eltávolítása, illetve eltávolítása) a tűzzel veszélyeztetett területről (esetleg átmeneti tartózkodási tér felhasználásával is) a lehető legrövidebb, de legfeljebb a kötelező előírásokban megengedett időtartamon belül, gondoskodva a tűz miatt keletkező füst és mérgező (toxikus) égéstermékek káros hatásainak elhárításáról, vagy legalább csökkentéséről is,
- a tűz terjedésének megakadályozása (lokalizálás, azaz tűzhatárolás),

- az anyagi javak (vagyon tárgyak, természeti értékek) védelme,
- az égés legalább egy szükséges feltételének kizárásával a tűz eloltása és a szükséges biztonsági intézkedések megtétele,

További közvetlen tűzveszély megelőzések:

- felderítő tűzvédelem (tűzelemzés): a lehetséges és/vagy a tényleges (megtörtént) tüzek okainak, feltételeinek és lefolyásának, illetve a mentés lehetőségeinek és a károk terjedelmének (mértékének) megállapítása és értékelése; ezen belül
- előzetes tűzelemzés: egy tényleges tűz előtt végzett elemzés (pl. tervezésnél, használatbavételnél, illetve üzembe helyezésnél, tűzvédelmi szemlén),
- egyidejű (operatív) tűzelemzés: valamely tevékenység, folyamat (pl. egy gép használata vagy hegesztés) során az adott időpillanatra vonatkozó tűzelemzés (ami döntően a cselekvő személy(ek) gondosságán alapul),
- utólagos tűzelemzés: egyrészt tűzoltósági szaktevékenység a megtörtént tüzeset keletkezési idejének, helyének és okának felderítésére, azaz tűzvizsgálat, másodrészt egyedi elemző tevékenység az adott tüzesettel összefüggő károk terjedelmének (mértékének) megállapítása és értékelése, valamint a hasonló jellegű tüzesetek megelőzése érdekében, harmadrészt statisztikai tevékenység egy meghatározott területen (gazdálkodó szervezet, közigazgatási egység stb.) történt tüzesetekkel kapcsolatos adatok gyűjtése, feldolgozása, elemzése és értékelése céljából.

Értelemszerű, hogy mindegyik részterület előírások (követelmények, magatartási szabályok stb.) rendszere és az ezek érvényesítésére, illetve érdekében végzett tevékenység.

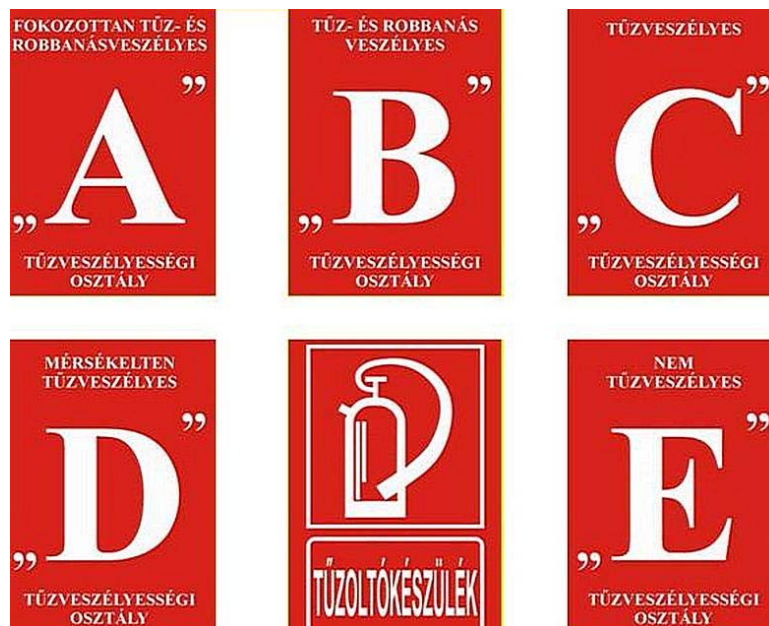
2. A tűzvédelmi osztályba sorolás

A megelőző tűzvédelem rendelkezéseinek megállapítása és alkalmazása szempontjából az anyagokat, a veszélyességi övezeteket, a szabad tereket, a helyiségeket, a létesítményeket és létesítménycsoportokat az „A”-„E” tűzveszélyességi osztályok valamelyikébe kell besorolni:

„A”: fokozottan tűz- és robbanásveszélyes:

- az az anyag, amelynek bármely halmazállapotában heves égése, robbanása indító gyújtásra, illetve más fizikai, kémiai hatásra bekövetkezhet,
- az a folyadék, olvadék, amelynek zárttéri lobbanáspontja legfeljebb 21 °C alatt van, vagy üzemi hőmérséklete eléri vagy meghaladja a nyílttéri lobbanáspontját,
- az a gáz, gőz, köd, amelynek alsó éghetőségi határértéke a levegő térfogatához viszonyítva legfeljebb 10%,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol az a) pontban meghatározott tulajdonságú anyagot előállítják, feldolgozzák, használják, tárolják vagy forgalomba hozzák, és e tevékenység közben az anyagok robbanásveszélyes állapotban fordulnak elő,
- a 100 m³/h-nál nagyobb összesített névleges teljesítményű, lemezhasas gázmérő(k) helyisége,

- az a helyiség, amelyben nyitott akkumulátorokat helyeztek el (telepítettek) vagy töltenek, és nincs hatékony szellőztetése.

11. ábra. Az osztályba sorolás jelei

„B”: tűz- és robbanásveszélyes:

- az a por, amely a levegővel robbanásveszélyes keveréket képez,
- az a folyadék, olvadék, amelynek zárttéri lobbanáspontja legalább 21 °C, nyílt téri lobbanáspontja legfeljebb 55 °C, vagy üzemi hőmérséklete a nyílt téri lobbanáspontja alatt van, de nagyobb, mint a nyílt téri lobbanáspont 20 °C-kal csökkentett értéke,
- az a gáz, gőz, köd, amelynek alsó éghetőségi határértéke a levegő térfogatához viszonyítva 10%-nál nagyobb,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol az a) pontban meghatározott tulajdonságú anyagot előállítják, feldolgozzák, használják, tárolják vagy forgalomba hozzák, és e tevékenység közben ezek az anyagok robbanásveszélyes állapotban fordulnak elő,
- a port vagy kisméretű anyagrészeket elszívó, leválasztó rendszer, porkamra, ha benne az elszívott anyag a levegővel robbanásveszélyes keveréket képez.

„C”: tűzveszélyes:

- az a szilárd anyag, amelynek gyulladási hőmérséklete (gyújtóforrással vizsgálva) legfeljebb 300 °C,
- a legalább 50 °C nyílt téri lobbanáspontú gázolajok, tüzelőolajok és a világításra használatos petróleum,
- az a folyadék, olvadék, amelynek nyílt téri lobbanáspontja 55 °C felett van, de legfeljebb 150 °C, vagy üzemi hőmérséklete a nyílt téri lobbanáspontjánál legalább 20 °C-kal, de legfeljebb 50 °C-kal kisebb,

- az a gáz, amely önmaga nem ég, de az égést táplálja, a levegő kivételével,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol az a) pontban meghatározott tulajdonságú anyagot előállítják, feldolgozzák, használják, tárolják vagy forgalomba hozzák,
- az a közösségi épület, amelyben egy tűszakasz befogadóképessége 500 főnél nagyobb,
- az üzemanyag-töltő-állomások.

„D”: mérsékelten tűzveszélyes:

- az a szilárd anyag, amelynek gyulladási hőmérséklete (gyújtóforrással vizsgálva) 300 °C-nál nagyobb,
- az a folyadék, olvadék, amelynek nyílt téri lobbanáspontja 150 °C-nál magasabb, vagy üzemi hőmérséklete a nyílt téri lobbanáspontja alatt több, mint 50 °C-kal van,
- az a vizes diszperziós rendszer, amelynek lobbanáspontja szabványos módszerrel nem állapítható meg, és éghető anyagtartalma 25%-nál nagyobb, víztartalma pedig 50%-nál kisebb,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol az a) pontban meghatározott tulajdonságú anyagot előállítják, feldolgozzák, használják, tárolják vagy forgalomba hozzák, továbbá ahol nyílt lánggal üzemelő tüzelőberendezést használnak,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, amelyben nem éghető anyagot 300 °C felett dolgoznak fel,
- az a közösségi épület, amely nem tartozik a „C” tűzveszélyességi osztályba,
- az iroda-, lakó- és szállásépület,
- gépjárműtároló (építmény, szabad tér),
- állattartó helyiség.

„E”: nem tűzveszélyes:

- a nem éghető anyag,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol nem éghető anyagot 300 °C alatti hőmérsékleten előállítanak, feldolgoznak, használnak, tárolnak vagy forgalomba hoznak.

3. Tűzoltó anyagok és berendezések

Tűzoltó anyagok

A leggyakrabban használt oltóanyagok a következők:

- A **víz** nagy fajhője és párolgáshője miatt erős hűtőhatást, a gőzfejlődés miatt léghígítást, a mechanikai (ütő-) hatás miatt pedig lángleverést okoz, és így megfelelő mennyiségű adagolása esetén az égést megszünteti és a közeli újragyulladást kizárja.

- Az **oltópor** olyan oltóanyag, amely finoman elosztott szilárd vegyi anyagokat tartalmaz, egy vagy több olyan főbb komponensből áll, amelyeket a termék jellemzőinek tökéletesítése céljából adalékanyagokkal kombinálnak. Általában készülékben alkalmazva, abból valamilyen hajtóanyag energiájának hatására por-gáz rendszer formájában juttatják az égés reakcióterébe és az égési zónát az éghető anyag(ok)tól elzárva fejtik ki az oltóhatást. Azt a tűzosztályt, amelyre az adott oltópor használható, meg kell jelölni: pl. a BC oltóporok folyadékok, cseppfolyósítható szilárd anyagok és gázok tüzének oltására, az ABC oltóporok folyadékok, cseppfolyósítható szilárd anyagok és gázok, valamint szilárd anyagok tüzének oltására, míg a D oltóporok fémtüzek oltására alkalmasak. Az oltóporok előírásait - kivéve a D osztályú oltóporokat - jelenleg az MSZ EN 615 tartalmazza.
- Az **oltóhabok** habzóképes vizes oldatból gázzal - mechanikus vagy vegyi úton - előállított buborékalmazatok: a mechanikai hab az emberi szervezetre ártalmatlan, a fémeket nem korrodálja, gyorsan és könnyen előállítható és tartós, a vegyi hab 7-10 cm vastagságú, a lángoknak jól ellenálló réteget képez, amely nem lép kölcsönhatásba az olajtermékekkel és nem engedi át azok gőzeit.
- A **szén-dioxid** (CO₂) (MSZ EN 25923) az égő anyagra kerülve elpárolog, azt nem támadja meg, a villamos áramot nem vezeti, ezért előnyösen használható folyadékok, értékes anyagok és tárgyak, élelmiszerek, belsőégésű motorok, villamos berendezések tüzének oltására, valamint tűz- és robbanásveszélyes anyagok szállításánál és tárolásánál. Egyéb oltóanyagokkal egyidejűleg is használható anélkül, hogy az oltási képesség csökkenne.
- A **halonok** egy vagy több halogén elemet tartalmazó szénhidrogének, amelyek cseppfolyós halmazállapotból gázzá alakulva a tüzet elzárják (előírásai jelenleg az MSZ EN 27201-1 szerint). Közülük néhány ezért zárt helyiségben óvatos kezelést igényel, mert a levegőt kiszorítják és emiatt oltás után az alapos szellőzés lehetőségét biztosítani kell (kezelési és szállítási előírások jelenleg az MSZ EN 27201-2 szerint).

Tűzoltó felszerelések

Ezek az eszközök (vödrök, takaróponyák, ásók, villák, balták, csáklók, létrák stb.) elsősorban a kezdődő tüzek oltásához használhatók, és ezért azokat a tűzveszélyes hely(ek) közvetlen közelében kell elhelyezni és a szabványos (jelenleg az MSZ 15631 szerinti) jelzőtáblákkal meg kell jelölni.

12. ábra. A tűzoltó ponyva csomagolva

Tűzoltó készülékek

A tűzoltó készülék olyan tűzoltó eszköz, amelyből az oltóanyagot a készülékben levő nyomás hatására, irányíthatóan a tűz fészkeire lehet kilövellni. Ez a belső nyomás létrehozható az oltóanyaggal együtt egy tartályban, kémiai reakciók révén, vagy külön palackban tárolt hajtóanyaggal. Kezelése egyszerű, s vele 5-6 m távolságról is hatásos oltás biztosítható. Megnevezése – típusának megjelölése – a benne tárolt oltóanyag alapján történik:

- - vízzel oltó tűzoltó készülék,
- - habbal oltó tűzoltó készülék,
- - porral oltó tűzoltó készülék,
- - szén-dioxiddal oltó tűzoltó készülék,
- - halonnal oltó tűzoltó készülék.

13. ábra. Tűzoltó készülékek

A tűzoltó készülék főbb jellemzői a következők:

- töltetmennyiség: a tömegben [kg] vagy a térfogatban [liter = dm³] kifejezett oltóanyag-mennyiség,
- üzemi nyomás: a tartályon belül kialakuló azon legnagyobb nyomás [bar], amely a nyomás alá helyezést követő 30 s után, 60 °C-on mérhető,
- működési időtartam: az az időtartam, amely alatt a tűzoltó készülék teljesen nyitott szelephelyzetében az oltóanyag oltóképes mennyiségben áramlik ki,
- oltási képesség: a tűzoltó készülék azon jellemzője, amelyik megadja, hogy melyek azok a - szabványban leírt - vizsgálati egységtűz, amelyeknek az eloltására még alkalmas.

Csoportosításuk különböző szempontok szerint történik, pl.:

- nagyság szerint: az oltóanyag névleges mennyisége [kg vagy liter] alapján, pl. 6 kg-os,
- jellege szerint:
- hordozható: a kézzel kezelhető és kézben hordozható, üzemképes állapotban legfeljebb 20 kg tömegű tűzoltó készülék,
- szállítható: kerekre vagy kézi kocsihoz szerelt, üzemképes állapotban 20 kg-nál nagyobb tömegű tűzoltó készülék,
- hajtóanyag szerint:
- palackban tárolt hajtóanyaggal működő,
- tárolótartályba benyomott gázzal működő,
- vegyi folyamat eredményeként nyert gázzal működő.

Tűzoltó készülékek alkalmazhatósága

A tűzoltó készülékek kiválasztásának főbb szempontjai a következők:

- a lehetséges éghető anyag(ok), illetve éghető rendszer(ek) vagy a tényleges tűz és a tűzoltó készülék, illetve az oltóanyag fizikai és kémiai tulajdonságai, valamint ezek lehetséges kölcsönhatásai, továbbá a kölcsönhatások lehetséges következményei,
- a környezet tulajdonságai (zárt vagy szabad tér stb.),
- a mozgatás és irányíthatóság lehetősége,
- a gazdaságosság (beszerzési lehetőségek és költségek, az oltóanyaggal beszórt anyag újra használhatósága stb.).

A létesítményekben az előírásokban meghatározott számú, az előírt követelményeket kielégítő és az ott keletkező tűz oltására alkalmas tűzoltó készülékeket kell elhelyezni a kijárat, illetve a veszélyeztetett hely(ek) közelében úgy, hogy azok jól láthatóak, könnyen és állandóan hozzáférhetőek legyenek. Ezeket a helyükről eltávolítani, vagy a rendeltetésüktől eltérő célra használni nem szabad és állandó üzemképes állapotukról az előírások szerinti, de legalább féléves időszakonként ellenőrzéssel gondoskodni kell.

4. Eljárás tűz esetén

Tűz észlelése esetén a lehető legrövidebb időn belül – a „Tűzvédelmi Szabályzat”-ban, illetve a „Tűzriadó Terv”-ben foglaltak szerint – értesíteni kell a létesítményi, illetve a hivatásos tűzoltóságot. Villamos berendezés tüze esetén az áramtalanítást (a táphálózatról történő leválasztást) is mielőbb el kell végezni. Ez után – több személy esetén ezzel egyidejűleg – meg kell kezdeni az oltást, gondosan mérlegelve, hogy

- van-e veszélyben emberélet (közvetlen életmentés),
- az életmentők, illetve a tűzoltók ne kerüljenek veszélybe (közvetett életmentés),
- további anyagi javakat fenyeget-e veszély (közvetlen vagyonmentés),
- merre terjedhet a tűz (tűzhatárolás),
- milyen tűzoltó anyag, eszköz, készülék használható a hatékony oltáshoz (közvetett vagyonmentés).

14. ábra. Tűzvédelmi oktatás résztvevői

A tűzoltóság megérkezésekor rövid, de pontos tájékoztatást kell adni az addig végzett mentési tevékenységről és a továbbiakban a tűz oltásának felelős vezetője a tűzoltásvezető, aki csak a tűzoltóság tagja lehet, és aki

- a körülményektől függően más szervek (pl. a rendőrség, a polgári védelem, a mentőszolgálat vagy a közüzemi szervek) kirendelését igényelheti,
- magánszemélyeket a tőlük elvárható közreműködésre kötelezhet,
- jogi személyeket, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket közreműködésre kötelezhet,
- elrendelheti a Riasztási és Segítségnyújtási Tervben meghatározott tűzoltóságok riasztását,
- kérheti karitatív szervezetek egységeinek közreműködését,
- elrendelheti, hogy a tűzoltásban résztvevők magánlakásba, illetve szervezetek tulajdonában, használatában, kezelésében álló területre, létesítménybe, épületbe, helyiségbe – szükség esetén bontással is – behatolhassanak,
- a tűz által veszélyeztetett, illetve az oltáshoz szükséges területen minden tevékenységet korlátozhat, illetve megtilthat,
- elrendelheti az illetéktelen személyek, valamint az anyagi javak eltávolítását, a terület kiürítését,

A tűzoltás helyszínén más személy csak a tűzoltásvezető előzetes egyetértésével intézkedhet. A tűzoltás befejezése után a károsodott területre, épületbe, helyiségbe csak óvatosan szabad bemenni, gondosan ügyelve a lehetséges veszélyekre (botlás-, el-, leesés veszélye, omlásveszély, esetleg elmaradt az áramtalanítás, oxigénszegény légtér alakulhatott ki stb.).

A tűz keletkezési okainak megállapítására tűzvizsgálatot kell tartani, amit a tűzoltásvezetőnek kell megkezdenie. Bűncselekmény gyanúja esetén a tűzoltásvezető értesíti az illetékes rendőri szervet, és a kiérkezéséig a tűzoltóság biztosítja a helyszínt, tovább gondoskodik azoknak a dolgoknak a megőrzéséről, amelyek a bűncselekmény gyanújának bizonyítékául szolgálhatnak. A tűzvizsgálatban tűzvédelmi hatóságként az illetékes önkormányzat jár el.

HIGIÉNIAI ELŐÍRÁSOK

A katonai objektumokban, munkahelyeken rendet és tisztaságot kell tartani. Az ott végzett tevékenység jellegétől függően rendszeresen, de naponta legalább egyszer takarítani, szükség esetén fertőtleníteni kell.

A takarítást pormentesen, illetőleg olyan módon kell elvégezni, hogy az se a takarítást végzőre, se pedig a helyiségben tartózkodókra ne járjon egészségkárosodás veszélyével.

A körletek, folyosók, lépcsőházak vizes mosását a rendszeres igénybevételi időszak után olyan pontosan kell végrehajtani, amikor a felszáradásig gyalogos mozgás nem valószínű.

Tábori körülmények között is gondoskodni kell a napi egyszeri takarításról a körletekben, munkahelyeken és a közös helyiségekben. A hulladék tárolására, a tábortól legalább 500 méterre szeméttároló helyet kell kialakítani. Az előírt módon gondoskodni kell a konyhai hulladék összegyűjtéséről, elszállításáról és a szennyvíz elvezetéséről.

15. ábra. A higiénia fontossága alapvető az egészséges élet érdekében

Az egészségügyi helyiségeket évente meszolni kell. A falak festése, bevonata feleljen meg a higiéniai követelményeknek. A gyengélkedő étkező helyiségeinek felszerelése szabvány szerinti legyen.

Ételt, étkező- és ivóeszközöket az erre a célra kijelölt és az egészségügyi követelményeknek megfelelő helyen kell tartani. Romlandó ételt szekrényben tartani tilos.

Gondoskodni kell az állomány létszámának megfelelő, a munkahelytől elkülönített és a közegészségügyi követelményeket kielégítő étkezési lehetőségekről.

Minden konyhablokkban a személyzet részére, valamint az étkezőhelyen az állomány számára kézmosási lehetőségeket kell biztosítani. Az étkezőhely berendezése feleljen meg a higiéniai előírásoknak. A konyha és a mellék helyiségek padozata csúszásmentes, az étkezőnek pedig a higiéniai követelményeket kielégítő, könnyen kezelhető legyen, melyet minden főétkezés előtt fel kell mosni zsírolószeres meleg vízzel. Az objektum étkeztetéssel kapcsolatos helyiségeit évente ki kell meszolni.

A konyhai takarítás külön, erre a célra és feladatra kijelölt és ételkiadással nem foglalkozó személy végezheti.

A BIZTONSÁGOS FELADATTELJESÍTÉS KÖVETELMÉNYEI

A konyhák, ételmező részlegek területén csakis érvényes egészségügyi engedéllyel rendelkező dolgozók és a kisegítő személyzet tartózkodhat. Ez a kantinban dolgozó személyekre is vonatkozik.

A romlandó és bűzös hulladékot az objektum területéről fedett, résmentesen zárt tartályban kell elszállítani. A tartály egyszeri használatú legyen, vagy naponta fertőtlenített állapotban kerüljön alkalmazásra.

A zárt szemét- és iszaptárolókat, illetve környezetüket havonta egyszer rendszeresen és hatásosan fertőtleníteni, nyári hónapokban rovarirtóval is permetezni kell.

A személyi állomány vízellátásáról a szükséges mértékben, az ivóvízre vonatkozó követelményeknek megfelelő minőségben gondoskodni kell.

Biztosítani kell a személyi állomány higiénias ellátását, a tisztálkodás feltételeit. Az előírásoknak megfelelően biztosítani kell a mosdót, fürdőt, WC-t.

A katonai objektumokban keletkező szennyvíz tisztítását és elhelyezését, illetve a vegyi anyagok, hulladékok kezelését úgy kell megoldani, hogy az egészségkárosodást vagy környezetszennyezést ne okozzon.

A vízműveknek, valamint a szennyvíztisztító berendezéseknek védőművekkel kell rendelkezniük. Ennek megóvásáról, a szennyezés és a fertőzés, valamint az illetéktelenek behatolásának megelőzéséről gondoskodni kell.

A honvédség kezelésében levő vízművek, vízellátó rendszerek, szennyvíztisztító berendezések és elvezető rendszerek folyamatos üzemképességére, az annak érdekében szükséges karbantartásra megkülönböztetett figyelmet kell fordítani. A közegészségügyi követelmények kielégítését, a víz minőségét rendszeresen ellenőrizni kell.

A saját vízművek, valamint a szennyvíztisztító berendezések zavartalan üzemeltetésének személyi, tárgyi és szervezési feltételeit biztosítani kell. Az üzemeltetést végző állomány a meghatározott képzettséggel rendelkezzen, a kezelési utasításokat ismerje és tartsa be.

Természetes vizeken a személyi állomány részére az előírt biztonsági intézkedések mellett a fürdés csak az erre a célra kijelölt, egészségügyi szempontból rendszeresen ellenőrzött helyen akkor engedélyezhető, ha a víz hőmérséklet legalább 18 fokos.

Azon szolgálati vagy munkahelyek közelében, ahol nem szabad dohányozni, külön dohányzóhelyet kell kijelölni. A közös használatú helyiségekben végzett tevékenység idejére a parancsnokok gondoskodjanak a nem dohányzók egészségének védelmére.

Összefoglalás:

Mint láthattuk és olvashattuk, a Magyar Honvédség egyik alakulatának fiatal tiszthelyetteseit életük első harcászati gyakorlatuk kezdetén a tábor parancsnoka által kijelölt szaktisztek olyan, a végrehajtás biztonságának érdekében olyan kiemelt fontosságú továbbképzésben részesítették, ahol felhívták a gyakorlaton résztvevő tiszthelyetteseket figyelmét a munka és környezetvédelem legfontosabb kérdésköreire, a katonai közlekedés és szállítás biztonsági szabályaira, tűz- és robbanásveszélyes anyagok, lőszeres és pirotechnikai eszközök tárolásának, szállításának, kezelésének biztonsági rendszabályaira. A továbbképzés kitért még a tűzoltás eszközeire és módszereire, valamint az alapvető higiéniai szabályok betartására. Ezen ismeretek figyelembe vételével és betartásával biztonságos és eseménymentes gyakorlat került végrehajtásra.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Ebben a tananyagegységben több olyan szakmai ismeretterülettel fogunk foglalkozni, amelyek szorosan kapcsolódnak a hivatásos és szerződéses állományú tiszthelyettesek szolgálati feladataival, ezért javasoljuk, hogy a hatékony megértés érdekében tartsa be az alábbiakat:

3. Lehetőség szerint ne szó szerint tanulja az anyagot, hanem az értelmi tanulást alkalmazza, minden elolvasott kisebb részlet után gondolja át mit tartalmaz az olvasott részlet,
4. Minden esetben gondolkozzon rendszerben, hiszen ez az ismeretanyag csak egy részlete a szakmai munkának,
5. Tartson esetenként szünetet, közben elemezze, gondolja át a tananyag tartalmát,
6. Nagyon fontos a szakmai szövegek megértése, ezért fordítson figyelmet azok elsajátításának,
7. A rendszerben való gondolkodás, és az ismeretek hatékony elsajátítása érdekében alkalmazza a kötelező és ajánlott irodalmakat,
8. Amennyiben az lehetséges, keressen a témával kapcsolatos publikációkat, cikkeket és képeket az interneten,
9. Az önellenőrzés során alaposan olvassa el, gondolja át a kérdéseket, és őszintén, logikusan és közérthetően válaszoljon azokra.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Ismertesse a munkavédelem fogalmát!

MUNKAVÉDELMI ANYAG

2. feladat

Sorolja fel a munkáltató legfontosabb kötelemait!

MUNKAVÉDELMI ANYAG

3. feladat

Sorolja fel a munkavállaló kötelességeit!

MUNKAVÁLLALÓ

4. feladat

Sorolja fel a balesetek kialakulásának befolyásoló tényezőit!

MUNKAVÁLLALÓ

5. feladat

Ismertesse a munkabaleset fogalmát!

Blank lined area for writing the answer to question 5.

6. feladat

Ismertesse a környezetvédelem meghatározását!

Blank lined area for writing the answer to question 6.

7. feladat

Sorolja fel, hogy a személyek szállításánál, az utazások alkalmával mi tilos!

8. feladat

Ismertesse a katonai objektumokban a megengedett sebességhatárokat!

9. feladat

Ismertesse, hogy a ki- és berakodás alatt a személyi állománynak mi tilos!

A BIZTONSÁGOS FELADATTELJESÍTÉS KÖVETELMÉNYEI

10. feladat

Ismertesse a megelőző tűzvédelem legfontosabb feladatait!

11. feladat

Sorolja fel a "B" tűzvédelmi kategóriákba sorolt anyagokat és helyiségeket!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelményeknek és ezzel a munkabalesetek, a foglalkozási megbetegedések megelőzésének, elhárításának megvalósítását szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere és mindezek végrehajtása.

2. feladat

A munkáltató legfontosabb kötelmei:

- a munkát a munkavédelmi követelmények figyelembevételével megszervezni és irányítani,
- a munkavállaló részére a szükséges utasításokat és tájékoztatást megadni;
- a munkakörülmények megfelelőségét rendszeresen ellenőrizni és meggyőződni a munkavédelmi szabályok ismeretéről és betartásáról;
- a munkavállaló részére a szükséges, a munkavédelmi előírásokat kielégítő munka és védőeszközöket biztosítani;
- a munkavállalót munkavédelmi oktatásban részesíteni;
- a munkavédelemmel kapcsolatos bejelentést, rendellenességet haladéktalanul kivizsgálni és a szükséges intézkedéseket megtenni és erről az érintetteket tájékoztatni;
- közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani.

3. feladat

A munkavállaló kötelességei:

- biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban és a munkavédelmi előírások betartásával való munkavégzés (munkavégzésre alkalmas állapot, amikor a munkavállaló rendelkezik a tőle elvárható helyzetfelismerő képességgel és reflexszel, szakmai és munkavédelmi ismeretekkel és azokat alkalmazni tudja);
- a tőle elvárható módon meggyőződni a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról, azt rendeltetésszerűen és a munkáltató utasítása szerint használni, valamint a számára előírt karbantartási feladatokat elvégezni;
- az egyéni védőeszközt rendeltetésszerűen használni és a tőle elvárható módon tisztítani;
- munkaterületén a rendet, a fegyelmet és a tisztaságot megtartani;
- a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- a részére előírt előzetes és időszakos orvosi alkalmassági vizsgálaton részt venni;

- a veszélyt jelentő rendellenességet, üzemzavart tőle elvárható módon megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a munkahely vezetőjétől;
- balesetét, sérülését, rosszulletét azonnal jelenteni a munkáját irányító vezetőnek.

4. feladat

A balesetek kialakulásának befolyásoló tényezői:

- a felhasználó;
- a felhasználó által végzett tevékenység, a termék;
- a külső megjelenés befolyásoló hatása, fizikai tulajdonságok (szín, textúra, méret, alak) időbeni változásai (korrózió, kopás);
- a környezet;
- a fizikai környezet (munkafelület, akadályok, munkatér, hőmérséklet, zaj, világítás, időjárási körülmények);
- a szociális környezet (szervezeti tényezők, vezetés színvonala, munkamegosztás, családi háttér).

5. feladat

A munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától, valamint a sérült (munkavállaló) közrehatásának mértékétől függetlenül. A hallgatókat a tanulmányokkal összefüggő gyakorlati foglalkozás során ért balesete szintén munkabaleset. Nem minősül munkabalesetnek a lakásról (szállásról) munkába, illetőleg a munkából lakásra (szállásra) menet közben bekövetkezett baleset, kivéve, ha az a munkáltató, vagy a munkáltató által bérelt járművel történik.

6. feladat

A környezetvédelem olyan társadalmi tevékenységi rendszer, amelynek célja a bioszféra létének (beleértve magát az embert, mint biológiai fajt is) és egészséges fejlődésének megőrzése oly módon, hogy környezetünket (és magát az embert is) megóvjuk mindenfajta emberi tevékenység nem szándékolt szennyező és pusztító hatásától.

7. feladat

Az utazás során tilos:

- mozgó járműre fel- vagy arról leugrani,
- megállás előtt az ajtót kinyitni,
- a járműnek utazásra ki nem jelölt részén utazni,
- gépjárművel történő közlekedés vagy rakodás esetén gyűrűt viselni.

8. feladat

Objektum vagy üzem területén a következő sebességkorlátozásokat kell betartani:

- raktárakban, műhelyekben, épületek által övezett keskeny utakon, kapukon, zsilipeken történő ki- és beléptetéskor 5 km/h,
- épületek által övezett, két gépjármű számára elegendően széles, jó utakon 10 km/h,
- be nem épített szabad területeken 15 km/h,
- közútszerűen kiépített utakon, ha a gyalogosok számára külön járdát építettek ki, 20 km/h.

9. feladat

A ki- és berakodás alatt a személyi állománynak tilos:

- pórekocsira felrakott jármű között áthaladni, vagy ott tartózkodni,
- a vasúti kocsi 3 m-es körzetén belül tartózkodni,
- a rakodón a járművek haladási útvonalában, vagy annak közvetlen környezetében tartózkodni,
- olyan fényforrást vagy jelzést alkalmazni, amely a vasúti közlekedést megzavarhatja,
- a járművek fel- és lejárásakor azokon a vezetőn kívül másnak tartózkodni,
- vasúti kocsin lévő technikai eszköz rögzítését a vonat mozgása közben megbontani,
- a mozgó vonat előtt a síneken áthaladni,
- a mozgó kocsiból bármilyen tárgyat kidobni, kinyújtani.

10. feladat

Megelőző tűzvédelem (tűzmegelőzés):

- a tűz keletkezési lehetőségeinek megelőzése (vagyis az égés legalább egy szükséges feltételének kizárása) a létesítés és a használat során,
- a keletkezett tűz másik tűzszakasz(ok)ra való tovább-, illetve átterjedésének előírt időtartamig történő megakadályozása (tűzgátlás),
- a mentő tűzvédelem alapvető feltételeinek a létesítés és a használat során történő biztosítása,
- mentő tűzvédelem (tűzoltás): a keletkezett (tehát meglévő) tűz lehetséges káros hatásainak megelőzése, vagy legalább csökkentése; ezen belül
- a veszélyeztetett személyek mentése (eltávolítása, illetve eltávolítása) a tűzzel veszélyeztetett területről (esetleg átmeneti tartózkodási tér felhasználásával is) a lehető legrövidebb, de legfeljebb a kötelező előírásokban megengedett időtartamon belül, gondoskodva a tűz miatt keletkező füst és mérgező (toxikus) égéstermékek káros hatásainak elhárításáról, vagy legalább csökkentéséről,
- a tűz terjedésének megakadályozása (lokalizálás, azaz tűzhatárolás),
- az anyagi javak (vagyon tárgyak, természeti értékek) védelme,
- az égés legalább egy szükséges feltételének kizárásával a tűz eloltása és a szükséges biztonsági intézkedések megtétele,

11. feladat

„B”: tűz- és robbanásveszélyes:

- az a por, amely a levegővel robbanásveszélyes keveréket képez,
- az a folyadék, olvadék, amelynek zárttéri lobbanáspontja legalább 21 °C, nyílt téri lobbanáspontja legfeljebb 55 °C, vagy üzemi hőmérséklete a nyílttéri lobbanáspontja alatt van, de nagyobb, mint a nyílt téri lobbanáspont 20 °C-kal csökkentett értéke,
- az a gáz, gőz, köd, amelynek alsó éghetőségi határértéke (ARH-értéke) a levegő térfogatához viszonyítva 10%-nál nagyobb,
- az a veszélyességi övezet, helyiség, szabad tér, ahol az a) pontban meghatározott tulajdonságú anyagot előállítják, feldolgozzák, használják, tárolják vagy forgalomba hozzák, és e tevékenység közben ezek az anyagok robbanásveszélyes állapotban fordulnak elő,
- a port vagy kisméretű anyagrészeket elszívó, leválasztó rendszer, porkamra, ha benne az elszívott anyag a levegővel robbanásveszélyes keveréket képez.

12. feladat

- A víz
- Az oltópor
- Az oltóhabok
- A szén-dioxid
- A halonok

13. feladat

Megnevezése – típusának megjelölése – a benne tárolt oltóanyag alapján történik:

- - vízzel oltó tűzoltó készülék,
- - habbal oltó tűzoltó készülék,
- - porral oltó tűzoltó készülék,
- - szén-dioxiddal oltó tűzoltó készülék,
- - halonnal oltó tűzoltó készülék.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről és a végrehajtására kiadott 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet egységes szerkezetben
- 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.
- 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről.
- 261/2009. (XI. 26.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól.
- 41/2000. (XII. 20.) EüM–KöM együttes rendelet az egyes veszélyes anyagokkal, illetve veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes tevékenységek korlátozásáról.
- 44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól.
- 3/2002. (II.8.) SzCsM–EüM együttes rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről.
- 17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet az egyes veszélyes tevékenységek biztonsági követelményeiről szóló szabályzatok kiadásáról
- Katonai Általános Baleset-elhárító és Egészségvédő Szabályzat, Honvédelmi Minisztérium, 1984, Ált/60
- <http://www.tankonyvtar.hu/mezogazdasag/szolgáltatastechnika-10-080906-24> (2010.10.05.)
- http://www.enviridis.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=96&Itemid=33 (2010.10.05.)

AJÁNLOTT IRODALOM

- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről és a végrehajtására kiadott 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet egységes szerkezetben
- 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.
- 3/2002. (II.8.) SzCsM–EüM együttes rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről.
- Katonai Általános Baleset-elhárító és Egészségvédő Szabályzat, Honvédelmi Minisztérium, 1984, Ált/60

A(z) 0789–06 modul 008–as szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat átvitel- és kapcsolástechnikai eszköz üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat elektronikai műszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (katonai informatikai-rendszer üzemeltető ágazat katonai informatikai-rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat lokátorműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat rakétaműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat rádiórendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat navigációs rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat fénytechnikai rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti fegyvertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti műszertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti rádiótechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat repülőgép sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat helikopter sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ruházati ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat élelmezési ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat üzemanyag ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (rádióelektronikai felderítő ágazat rádióelektronikai felderítő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (vegyivédelmi technikai üzemeltető ágazat vegyivédelmi technikai üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat gépjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat harcjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat műszakigép-szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat fegyverműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat ABV-védelmi)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat elektronikai hadviselés)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat harckocsizó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat könnyűlövész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat

	légvédelmi rakéta és tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat műszaki)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat felderítő)
52 863 01 0100 33 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes I.
31 863 02 0000 00 00	Honvéd tiszthelyettes II. (kisalegység parancsnok ágazat)
31 863 02 0100 31 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

5 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató